

Kommunövergripande delårsrapport augusti 2023

Älmhults kommun

2023-10-10

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Förvaltningsberättelse	4
2.1 Verksamhetens utveckling	4
2.2 Ekonomisk utveckling.....	4
2.3 Händelser av väsentlig betydelse.....	5
2.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	7
2.4.1 Uppföljning finansiella mål	7
2.4.2 Uppföljning resultatmål	8
2.4.3 Ekonomisk ställning	11
2.5 Balanskravsresultat	17
2.6 Förväntad utveckling.....	18
2.7 Återrapportering särskilda uppdrag.....	19
3 Ekonomisk redovisning	23
3.1 Resultaträkning	23
3.2 Balansräkning	24
3.3 Redovisningsprinciper	25
3.4 Upplysning om särredovisning VA-verksamhet	26
3.5 Driftredovisning.....	28
3.6 Investeringsredovisning	30
3.7 Exploateringsredovisning	33
4 Revisorernas bedömning	35

1 Inledning

Delårsrapporten innehåller mindre information än den som finns i årsredovisningen. Delårsrapporten lämnar information främst om händelser och omständigheter som avser perioden januari-augusti efter senaste årsredovisningen. I delårsrapporten lämnas även upplysning om förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning. En redovisning lämnas av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts. Delårsrapporten innehåller en förenklad förvaltningsberättelse, en resultat- och balansräkning både för kommunen och kommunkoncernen samt en översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt exploatering.

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Verksamhetens utveckling

Årets första åtta månader har bland annat präglats av händelser i omvärlden som påverkar kommunens verksamheter på helt nytt sätt. Med kriget i Ukraina och dess följdverkningar har omprioriteringar gjorts för att rikta ett starkare fokus på krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd. Prisökningar som en följd av hög inflation påverkar kommunens kostnader för pensioner, lån, livsmedel, el, drivmedel etc. För att hantera dessa förändrade ekonomiska förutsättningarna krävs det omställning och nytänk inom många av kommunens verksamheter.

Befolkningstillväxten i Älmhults kommun har under flera år varit hög sett ur ett nationellt perspektiv. Senaste årets räntehöjningar har emellertid lett till att hushållens agerande präglas av en större försiktighet vilket påverkar flyttmönstret. Kommuner som under flera år upplevt en befolkningsökning till följd av inflyttning står inför en kraftigt minskad befolkningsökning eller till och med en befolkningsminskning. Detta påverkar även Älmhults kommuns befolkningsökning då vi är beroende av inflyttning. Perioden fram till år 2025 kommer vara utmanande men samtidigt kvarstår de underliggande tillväxt drivande faktorerna för Älmhult. Vid en situation med sänkta räntor och eventuella andra stimulansåtgärder kan tillväxten och därmed trycket på bostads- och verksamhetsmark snabbt öka.

Demografin i Älmhults kommun ser annorlunda ut jämfört med snittet i övriga Sverige, då antalet barn och invånare i arbetsför ålder ökar medan antalet äldre endast ökar i marginell omfattning. Det gör att Älmhults kommun inte står inför ett läge där volymerna av exempelvis särskilt boende ser ut att öka i någon större omfattning. Älmhults kommun tillhör de kommuner i landet som har en sjunkande genomsnittsålder sett över tid och har en yngre befolkning än riksgenomsnittet. En övertid ökande befolkning innebär bland annat ett stort behov av investeringar för att klara att erbjuda den kommunala service som en växande befolkning innebär. Behovet av investeringar inom skola och förskola har övertid varit stort i kommunen. Under 2023 har detta arbete fortsatt och just nu pågår byggnation av ny grundskola, Linnéskolan, som planeras stå klar för att tas i bruk hösten 2024.

2.2 Ekonomisk utveckling

Periodens resultat och helårsprognos

Kommunens helårsprognos för år 2023 visar på ett resultat på minus 4 miljoner kronor. Bolagen har en positiv resultatprognos om 2 miljoner kronor, vilket innebär att kommunkoncernens totala helårsprognos för år 2023 visar på ett resultat på minus 2 miljoner kronor.

Kommunens resultat per den sista augusti 2023 uppgår till 27 miljoner kronor. Att resultatet är bättre per augusti än i helårsprognosen kan till stor del förklaras av säsongvariationer. Huvudsakligen förklaras det av semesterlöneskulden som är betydligt lägre i augusti, efter att semesterperioden precis avslutats, än den är vid årsskiftet. Minskning av semesterlöneskulden innebär en intäkt, som för perioden uppgår till 26 miljoner kronor och tillgodoräknats centralt. Dessutom finns det vissa verksamheter, så som till exempel skolan, som är näst intill vilande under sommaren.

Prognosen för kommunens resultat år 2023 på minus 4 miljoner kronor är mycket sämre än utfallet för år 2022 (+36 mnkr). Utvecklingen av skatteintäkterna har ändå varit bra, de har blivit högre jämfört med budget men de ökade intäkterna har urholkats av inflationsdrivande kostnadsökningar. Bara pensionskostnaderna och räntekostnaderna tillsammans bedöms bli drygt 55 miljoner kronor högre år 2023 än utfallet år 2022.

SKR:s skatteunderlagsprognos som kom i början på oktober, efter att augusti bokslutet stängts, visar på en försämring för år 2023 med 3 miljoner kronor. Enligt SKR är det en svagare utveckling för antalet arbetade timmar under det första halvåret i år samt en inbromsning av arbetsmarknaden under det andra halvåret som förklarar nedrevideringen av skatteunderlaget år 2023. Även år 2024 har

nedreviderats och tillsammans med fortsatta inflationsdrivande kostnadsökningar, höga investeringsnivåer och högre räntekostnader, är de ekonomiska förutsättningarna för kommunen nästa år mycket ansträngda.

Koncernens investeringar finansieras huvudsakligen av nyupptagna lån. Upplåningen har sedan år 2018 ökat med nästan 900 miljoner kronor. Älmhults kommun är en växande kommun och det är ett stort behov av investeringar för att klara att erbjuda den kommunala service som en växande befolkning innebär. Det är i huvudsak inom skolans område som det är ett stort behov av investeringar. Kommuninvest redovisar varje år data över kommunsektorns investeringar och låneskuld, bland annat kommunkoncerner med högst låneskuld per invånare. För år 2022 återfinns Älmhults kommun på åttonde plats, som är samma plats som år 2021. År 2020 och 2019 var kommunen på plats tolv respektive tretton. Investeringarna är i enlighet med beslutad budget och planer men den höga nivån av lånefinansiering kan ses som en varningssignal om en finansiell risk i koncernen.

Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsförpliktelse redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och den årliga förändringen av ansvarsförbindelsen påverkar inte resultatet. Däremot blir själva utbetalningen av dessa pensioner en kostnad. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 (exklusive den avgiftsbestämda delen) redovisas som en avsättning i balansräkningen, förutom den del som har försäkrats bort som istället betalas med löpande premier. Pensionsskulden är en framtida skuld, en uppskjuten lön, som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Utöver den del som försäkrats bort (via Skandia och KPA), uppgår kommunens pensionsförpliktelser per augusti 2023 till 251 miljoner kronor.

Pensionsprognosen per augusti visar på pensionskostnader som är 11 miljoner kronor högre än budget för helåret 2023. Det är i stort sett i samma nivå som prognosen i mars. Pensionskostnaderna har ökat betydligt år 2023 jämfört med föregående år, vilket beror på två delar. Dels har nytt pensionsavtal trätt i kraft år 2023 och dels uppräknas den framtida skulden utifrån prisbasbeloppet som utgår ifrån inflationen som har ökat kraftigt.

2.3 Händelser av väsentlig betydelse

Under året har kommunens digitaliseringsarbete gått in ett intensivt skede med projekt som närmar sig införande i verksamheterna. Några exempel:

- Kvalitetsledningssystem med verksamhetsplanering för alla kommunens verksamheter (Stratsys)
- Digitala karttjänster som stödjer hela samhällsbyggnadsprocessen
- Läkemedelspåminnare (robot) till brukare som har hemtjänst
- Power Bi rapporter för beslutstöd i alla verksamheter

Servicecenter kom på en mycket fin tredje plats i årets nationella servicemätning från SKR, där kommunen fick högt betyg både i bemötande och enkelhet. Under året har antalet ärenden till Budget- och skuldrådgivning ökat och blivit mer komplexa.

Inom näringsliv har kommunen gjort ett omtag i arbetet när det nu finns en ny näringslivsutvecklare på plats. Några exempel på vad som gjorts: handlingsplan för förbättrat företagsklimat, kompetenskartläggning bland kommunens företag, internt etableringsforum, mer samverkan med fastighetsägare och näringsliv för etableringar, uppstart Näringslivsråd.

Samhällsbyggnadsavdelningen har haft stort fokus på framdriften av nya detaljplaner för såväl verksamhetsmark som bostadsområden. Avdelningen har för närvarande ett intensivt arbete med framtagande av ny översiktsplan, bland annat har en medborgardialog i alla kommunens orter genomförts tillsammans med en digital dialog. Nuvarande omvärldsläge har lett till förskjutningar av flera projekt. Detta beror framförallt på ökad försiktighet hos hushållen att ta större investeringsbeslut som att byta bostad. Bostadsbyggnadssektorn påverkas dels av minskad efterfrågan från hushållen på

nya bostäder, dels av ökade finansieringskostnader för varje enskilt projekt som det är svårt att få täckning för. Det påverkar också miljö- och byggnämndens verksamhet där inflödet av bygglov och olika typer av tillstånd har minskat.

Under våren har två kommunövergripande utredningar påbörjats gällande ny internhyresmodell samt för VA-verksamheten. En ny finanspolicy har tagits fram. Ny upphandlingschef var på plats i februari och fokus har varit att arbeta med processer och rutiner inom området. Upphandlingsskola för näringslivet genomförs i oktober.

En ny lag om uppsökande verksamhet började gälla 1 juli 2023 vilket har medfört fler inskrivna barn i åldern 3-5 år i förskolan. Grundskolans resultat på nationella prov i åk 3 och betygen i åk 6 visar på ökade resultat jämfört med tidigare år. De tidiga insatserna som satts in kommer bidra till att eleverna i de tidiga årskurserna kommer att behålla sina goda resultat upp till åk 9. Även de preliminära resultaten för åk 9 är högre än föregående år. Linnéskolan har ökat med cirka 100 elever jämfört med samma period förra året. Under året aviserade den fristående skolan Thorén framtid om att lägga ner sin skola vilket krävde snabb omställning för att ta emot cirka 40 elever i åk 7-9 inför skolstarten i augusti. Haganässkolan har till höstterminen 2023 startat två nya utbildningar, dels en gymnasial lärlingsutbildning inom industriprogrammet och dels en efterlängtd YH-utbildning för förpackningstekniker. Båda dessa har kommit på plats genom tätt samarbete med skola, näringsliv och andra aktörer.

I januari 2023 inrättades en ny förvaltning, kultur- och fritidsförvaltningen. Syftet är att skapa en gemensam förvaltningsstruktur för kultur- och fritidsfrågorna, liksom att bättre möta invånare och besökares behov. En ny kulturpolicy togs fram i bred samverkan och antogs av kommunfullmäktige i februari. Älmhultsfestivalen 26-27 maj var den enskilt största kommunövergripande aktiviteten som genomförts i år. Ett lyckat evenemang med flera tusen besökare.

Socialnämndens verksamhetsår har präglats av återhållsamhet och omställning för att nå en budget i balans. Flera politiska uppdrag har lagt grunden till en åtgärdsplan som fokuserar på framtidens äldreomsorg och en översyn av måltidsverksamheten. Måltidsverksamheten ligger inom tekniska nämndens områden men påverkar äldreomsorgens boenden och hemtjänst. Beslut har tagits om en provperiod för leverans av kyld mat till hemtjänsten, som förväntas förbättra kvalitén och minska kostnader samt förbättra miljön. Under våren kom ett nationellt uppdrag att arbeta med stärkt beredskap inom kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst.

Tekniska nämnden tog tidigt fram en åtgärdsplan för de verksamheterna som prognostiserade ett underskott, produktions- och måltidsenheten. Nämndens verksamheter påverkas också negativt av inflationen och kostnadsutvecklingen på livsmedel och entreprenörskostnader. Rivning av byggnaden Hvita korset och marksanering av området där byggnaden låg har slutförts. Vidare har byggnaden Godsmagasinet avyttrats till en privat aktör.

2.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I kommunallagen fastställs att kommuner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Älmhults kommun att:

- Varje generation måste själv bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.
- Resultatet måste vara tillräckligt stort för att skapa utrymme för investeringar samt ger ett nödvändigt handlingsutrymme vid oförutsedda behov.
- Det är förenligt med god ekonomisk hushållning att medel från försäljning av anläggningstillgångar används för att återbetala lån eller återinvestera i nya anläggningstillgångar.

2.4.1 Uppföljning finansiella mål

Finansiella mål fastställs av kommunfullmäktige i samband med beslut om budgeten. Av fyra beslutade finansiella mål år 2023 bedöms ett uppnås vid årets slut och ett delvis uppnås.

Finansiellt mål	Budget 2023	Prognos 2023	Bedömning
Resultat i procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning %.	0,7 %	-0,3 %	Uppfylls inte
Självfinansieringsgrad av investeringar (exkl exploatering) %	40,9 %	25,9 %	Uppfylls inte
Nettolåneskuld per invånare, tkr	83 tkr	84 tkr	Uppfylls delvis
Soliditeten inklusive pensionsåtagande %	16,4 %	17,4 %	Uppfylls

Årets resultat

Med ett prognostiserat resultat på minus 4 miljoner kronor och med en summa av skatter, generella statsbidrag och utjämning på 1 262 miljoner kronor, bedöms målet inte uppnås då det uppgår till -0,3 %.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden, som visar hur stor del av årets nettoinvesteringar som kunnat finansieras med egna medel (avser prognos för årets resultat tillsammans med avskrivningar) bedöms uppgå till knappt 26 procent år 2023 vilket innebär att målet inte uppnås. Nyckeltalet omfattar investeringar exklusive exploatering, det vill säga investeringar kopplat till utbyggnad av allmän platsmark (gata/park etc). Dessa investeringsutgifter finansieras inom exploateringsverksamheten över tid genom försäljning av kvartersmark.

Nettolåneskuld per invånare

Nettolåneskuld per invånare visar den låneskuld som kommunen har i förhållande till antal invånare. Låneskulden minskas med likvida medel. Ju fler invånare det blir i kommunen, desto lägre nettolåneskuld per invånare, så länge det inte sker någon nyupplåning. Finansiella målet bedöms delvis uppfyllas eftersom prognosen nästan visar en nivå enligt budget.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel i form av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. I detta mått för soliditeten ingår de pensionsförpliktelser som återfinns utanför balansräkningen, som ansvarsförbindelse. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Ansvarsförbindelsen avseende pensioner bedöms vid årets

slut uppgå till 231 miljoner kronor och är en faktisk skuld som kommunen har men som inte ingår i kommunens egna kapital. Därför har det egna kapitalet vid beräkningen minskats med denna skuld.

Älmhults kommuns soliditet bedöms vid årets slut uppgå till drygt 17 procent, vilket är något högre än förutsättningarna i budget och finansiella målet bedöms uppfyllas. I budget 2023 bedömdes att 175 miljoner kronor skulle behöva lånas under året. Per augusti har 100 nyupplåning skett och 50 miljoner kronor bedöms ytterligare behöva lånas innan årets slut.

2.4.2 Uppföljning resultatmål

Resultatmålet sätter den standard och ambitionsnivå som Älmhults kommun vill uppnå genom sina tre huvudprocesser. Huvudprocesserna är följande:

- **Utbildnings- och arbetsmarknad**
Syftet är att varje invånare ska vara självförsörjande.
- **Välfärd**
Syftet är att varje invånare ska erbjudas möjlighet till effektivt och hållbart stöd för att utveckla, bibehålla eller återvinna sin förmåga.
- **Samhällsutveckling**
Syftet är att skapa en attraktiv kommun genom effektiv och hållbar planering, utveckling och förvaltning av infrastruktur.

Det ska finnas en tydlig koppling mellan resultatmål, huvudprocesserna och kommunens vision. Resultatmålen ska vara mätbara i samband med årsbokslutet. Resultatmålen fastställs av kommunfullmäktige och är riktade uppdrag till respektive styrelse eller nämnd. Aktiviteter till huvudprocesserna för att uppnå resultatmålen fastställs av nämnder och styrelser och framgår av verksamhetsplanerna.

Nedan framgår uppföljningen av kommunens 11 resultatmål per augusti 2023. Respektive nämnd har per augusti gjort en bedömning om förväntad måluppfyllelse för år 2023 utifrån indikatorers utfall och de aktiviteter som de utfört i huvudprocesserna för att bidra till måluppfyllelse.

Arbetet för att uppnå måluppfyllelse kommer fortsätta under 2023. I det följande redovisas resultatmålen utfall för respektive huvudprocess med övergripande kommentarer.

Måluppfyllelsen för resultatmålen redovisas med färger. Grön markering betyder att kommunen bedömer att resultatmålet kommer att nås eller överträffats. Gul markering visar att målet bedöms delvis uppnås. En gul markering betyder att vissa indikatorer har utvecklats positivt och andra negativt. Röd markering signalerar att resultatmålet inte bedöms att nås och att avvikelsegraden är hög.

Helhetsbedömning på om varje resultatmål anses uppfyllt, delvis uppfyllt eller inte uppfyllt görs baserat på indikatorernas gemensamma uppfyllnadsgrad.

I de fall indikatorerna endast visar ett streck och inte en grön, gul eller röd symbol finns inte statistik för indikatorn tillgänglig ännu. Indikatorn kommer i stället redovisas i årsredovisningen.

I den samlade bedömningen för kommunen som helhet framgår det att av de elva resultatmålen är det fem som bedöms uppnås och sex som bedöms delvis uppnås. Inga resultatmål bedöms inte uppnås.

Målet i stödprocessen för personal bedöms vara delvis uppnådd i nuläget, men troligtvis uppnådd till årsskiftet.

2.4.2.1 Utbildnings- och arbetsmarknadsprocess

Resultatmål	Indikatorer
<p>♦ Alla barn och elever i Älmhults kommun har en positiv kunskapsutveckling.</p>	● Andel elever som klarat nationella provet årskurs 3.
	♦ Andel elever med godkända betyg i årskurs 6.
	■ Andel gymnasieelever med examen inom 3 år.
	■ Andel gymnasieelever med examen inom 4 år.
<p>♦ Alla elever i Älmhults kommun som slutar årskurs 9 är behöriga till gymnasiet.</p>	♦ Andel godkända betyg i åk 9.
	♦ Andel elever behöriga till nationellt program på gymnasiet.
<p>♦ I Älmhults kommun ska alla barn i förskolan och grundskolan få sina val av skolor.</p>	● Andel barn som får sitt förstahandsval av förskola och skola oavsett om det gäller en kommunal eller fristående verksamhet.
	● I Älmhults kommun ökar andelen självförsörjande hushåll för varje år.
	■ Arbetslöshet 18–64 år, andel (%) av befolkningen.
	■ Arbetslöshet 16–24 år, andel (%) av befolkningen.
	■ Minskat antal hushåll med ekonomiskt bistånd.
	♦ Andel elever inom vuxenutbildningen som klarar nationella prov.

2.4.2.2 Välfärdsprocess

Resultatmål	Indikatorer
<p>♦ I Älmhults kommun får du ett stöd anpassat utifrån dina förutsättningar och där effekterna av insatserna positivt ska bidra till att öka/bibehålla din förmåga.</p>	■ Brukarbedömning daglig verksamhet LSS.
	■ Brukarbedömning boende LSS.
	■ Brukarbedömning personlig assistans.
	■ Brukarbedömning hemtjänst ÄO.
	■ Brukarbedömning SÄBO.
	■ Brukarbedömning IFO.
<p>♦ I Älmhults kommun arbetar vi hälsofrämjande och förebyggande vilket innebär ett minskat stödbehov.</p>	♦ Andel elever som uppger att de har en bra studiero (enkät).
	■ Minskat antal hushåll med ekonomiskt bistånd.

2.4.2.3 Samhällsutvecklingsprocess

Resultatmål	Indikatorer
<p>● I Älmhults kommun skapar vi förutsättningar för ett rikt och varierat fritids-och kulturutbud och trygga mötesplatser.</p>	<p>■ Sveriges friluftskommun (Naturvårdsverkets ranking)</p>
	<p>■ Antal inskrivna elever i musik- eller kulturskola, 6–19 år.</p>
	<p>■ Mätning av antalet deltagare i föreningssammanskomster (via LOK).</p>
	<p>■ Antalet boklån per invånare.</p>
	<p>■ Antalet besökare i kultur- och fritidsverksamheterna.</p>
	<p>■ Polisens lokala trygghetsundersökning.</p>
<p>◆ I Älmhults kommun ökar befolkningen med 1 % årligen. Befolkningsökningen sker i kommunens olika delar.</p>	<p>◆ SCB befolkningsstatistik.</p>
<p>● I Älmhults kommun är det enkelt och effektivt att få kontakt och hjälp när du vill starta företag eller utveckla ditt företag.</p>	<p>■ Företagsklimat enligt Svenskt Näringslivs undersökning.</p>
	<p>■ Företagsklimat enligt öppna jämförelser via Insikt (Nöjd Kund Index).</p>
	<p>■ Antalet nystartade företag ska öka.</p>
<p>● I Älmhults kommun får du snabb och effektiv service dygnets alla timmar.</p>	<p>■ Andel som tar kontakt med kommunens servicecenter och som får ett direkt svar på en enkel fråga (%).</p>
	<p>■ Användning av e-tjänster ska öka.</p>
<p>● I Älmhults kommun ska du få ett tydligt och snabbt besked så att du kan börja bygga ditt hus inom 6 månader.</p>	<p>● Handläggningstid från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar.</p>

2.4.2.4 Stödprocess - Personalprocess

Resultatmål	Indikatorer
<p>◆ Älmhults kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som tillvaratar medarbetarens kompetens och hela tiden arbetar för en bättre arbets-miljö. Förväntningar på engagemang, professionalism och öppenhet ska spegla organisationen liksom goda ledare och gott ledarskap på alla nivåer.</p>	<p>■ Det totala omdömet i medarbetarenkäten ska ligga på minst 80 per förvaltning.</p>
	<p>■ Andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka.</p>
	<p>■ Andelen medarbetare som använder friskvårtsbidraget ska öka.</p>
	<p>■ Sjukfrånvaron ska minska och vara högst 6% i hela kommunen.</p>

2.4.3 Ekonomisk ställning

2.4.3.1 Kommunkoncernens resultat

Kommunkoncernens resultat för årets åtta månader uppgår till 28 miljoner kronor. I resultatet för perioden ingår effekt av kommunens semesterlöneskuld, se tidigare avsnitt "Ekonomisk utveckling". Prognos för kommunkoncernens resultat för helåret 2023 uppgår till minus 2 miljoner kronor, vilket är sämre jämfört med föregående års resultat, som uppgick till 38 miljoner kronor. Försämringen beror på kommunens försämrade resultatnivå som för år 2023 prognostiseras till ett resultat om minus 4 miljoner kronor. Skillnaden mellan kommunens resultat och koncernen som helhet, beror på bolagens kompletterande resultat och justeringar som görs för koncerninterna poster inom koncernen. Kommunens prognos med minus 4 miljoner kronor i förhållande till det budgeterade resultatet på 9 miljoner kronor, innebär en negativ budgetavvikelse med 13 miljoner kronor. Förväntad budgetavvikelse beror i huvudsak på att nämndernas nettokostnader har underskott med 28 miljoner kronor som delvis vägs upp av högre skatteintäkter än budgeterat. Kommunens prognos kommenteras mer i kommande avsnitt, nedan kommenteras kort om kommunkoncernens bolag.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernen	Delår		Helår		
	Utfall jan- aug 2023	Utfall jan - aug 2022	Prognos 2023	Budget 2023*	Budget- avvikelse
Kommunens nettokostnader	-843	-754	-1 304	-1 280	-24
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	881	843	1 320	1 302	18
Verksamhetens resultat	38	89	16	22	-6
Finansnetto kommunen	-11	-2	-20	-13	-7
Resultat kommunen	27	87	-4	9	-13
Kommunala bolag	1	2	2		
Periodens/Årets resultat kommunkoncernen	28	89	-2		

*Det upprättas ingen budget för kommunkoncernen.

I tabellen nedan framgår de olika bolagens resultat före eliminering av interna mellanhavanden och proportionell konsolidering.

Resultat per bolag

Kommunkoncernen, miljoner kronor	Delår		Helår		
	Utfall jan- aug 2023	Utfall jan - aug 2023	Prognos 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse
Elmen AB	-0,4	-0,2	0,1	0,2	-0,1
Älmhultsbostäder AB	0,8	2	3,8	1,2	2,6
Älmhults Terminal AB	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0
ElmNet AB	-0,7	0,1	-1,2	-1,1	-0,1
Södra Smålands Avall och Miljö AB	1,1	-0,1	0	1,1	-1,1

I det följande kommenteras bolagen översiktligt. Mer information framgår av bolagens egna delårsrapporter.

Elmen AB

Bolaget prognostiserar ett positivt resultat om 0,1 miljoner kronor, som är något lägre än budgeterat. Det beror på att de finansiella kostnaderna ökar mer än förväntad utdelning från Älmhultsbostäder AB. Utdelningen från Älmhultsbostäder beräknas utifrån statslåneräntan, som är högre jämfört med vad den var vid budgettillfället och utdelningen bedöms därmed bli nästan 300 tkr högre. De finansiella kostnaderna förväntas också öka under året med cirka 400 tkr vilket härleds till de ökade räntenivåerna.

Älmhultsbostäder AB

Bolaget prognostiserar ett resultat om 3,8 miljoner kronor vilket är 2,6 miljoner kronor bättre än budget. Den högre vakansgraden samt utfallet i hyresförhandlingarna gör att bolaget bedömer att hyresintäkterna hamnar under budget. Övriga förvaltningsintäkter bedöms överstiga budget vilket beror på erhållet statligt elstöd samt att bolaget numer erhåller ersättning för fibernätet i fastigheterna.

Driftskostnader bedöms understiga budget främst på grund av ett lägre snittpris på el än budgeterat. Värdering av fastigheter sker vid upprättande av årsbokslut och kan därav få ett annat utfall än vad prognosen utvisar för posten nedskrivningar/återföringar. På grund av det förändrade ränteläget bedöms både de finansiella intäkterna och kostnaderna överstiga budget.

Älmhults Terminal AB

Bolagets prognos för helåret uppgår till 0,06 miljoner kronor vilket är i linje med budget. Älmhults terminal är starkt beroende av utvecklingen inom IKEA, som svarar för den dominerande marknaden i området för denna typ av transporter. IKEA är en stabil partner att arbeta tillsammans med även i lågkonjunkturer vilket är positivt i rådande ekonomiska läge.

ElmNet AB

Bolagets årsprognos ser ut att bli 0,1 miljoner kronor sämre än årsbudget vilket innebär ett underskott för helåret på 1,2 miljoner kronor. Försämringen kan framför allt härledas till högre räntekostnader som bolaget inte lyckats kompensera fullt ut med ökade intäkter. Även kostnader för material/underhåll, entreprenad och anställda har ökat mer än vad som budgeterades. På intäktssidan har svartfiberhyra och utförda entreprenader överträffat budget.

Södra Smålands Avfall Miljö AB

Prognos för året är ett nollresultat. De negativa avvikelserna avseende ökade kostnader för sophämtning på entreprenad, ökade förbränningskostnader samt el och drivmedel förväntas fortsätta resterande del av året. Även de positiva avvikelserna avseende prisutveckling för skrot och wellpapp förväntas hålla i sig under resterande del av året.

2.4.3.2 Kommunens prognos driftutfall och budgetavvikelser

Kommunens helårsprognos för år 2023 är minus 4 miljoner kronor, vilket innebär 13 miljoner kronor i negativ budgetavvikelse. Orsaken till budgetavvikelsen är nämndernas negativa budgetavvikelse med totalt 28 miljoner kronor som vägs upp framförallt av högre skatteintäkter än budgeterat.

Driftsammandrag Kommunen

Driftsammandrag, miljoner kronor (Minus är kostnad, plus är intäkt)	Helår			
	Prognos 2023	Budget 2023	Budget avvikelse aug	Budget avvikelse mars
Kommunfullmäktige	-2,4	-1,9	-0,5	0
Revision	-0,9	-0,9	0,0	0
Valnämnd	0,02	0,02	0,0	0
Kommunstyrelsen	-73,1	-73,7	0,6	0
Överförmyndarnämnd	-2,4	-2,3	-0,1	0
Teknisk nämnd	-110,7	-101,9	-8,8	-8,3
Utbildningsnämnd	-623,5	-620,6	-2,9	-2,5
Socialnämnd	-430,5	-414,0	-16,5	0
Gemensam nämnd för familjerätt	-1,3	-1,3	0,0	0
Kultur- och fritidsnämnd	-50,3	-50,0	-0,3	0
Miljö- och byggnämnd	-12,9	-12,9	0,0	0
Nämndernas nettokostnad	-1 308,0	-1 279,5	-28,5	-10,8
Gemensamma övergripande nettokostnader	4,1	-0,1	4,2	-10,7
Verksamhetens nettokostnader totalt	-1 303,9	-1 279,6	-24,3	-21,5
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	1 319,9	1 301,7	18,2	9,3
Finansiella poster	-20,1	-12,7	-7,4	-6
Resultat	-4,1	9,4	-13,5	-18,2

Tillsammans prognostiserar nämnderna en total negativ budgetavvikelse på drygt 28 miljoner kronor för helåret 2023. Det är i huvudsak tre nämnder som genererar underskott; socialnämnden, tekniska nämnden och utbildningsnämnden. Det enskilt största underskottet härleds till socialnämnden som prognostiserar ett underskott på drygt 16 miljoner kronor.

Såväl tekniska nämnden som utbildningsnämnden prognostiserade redan i mars ett underskott i samma storleksordning som i denna prognos. Socialnämnden har identifierat ett underskott först efter sommaren.

För mer ingående analys av nämndernas prognoser, se respektive delårsrapport som beslutas separat i respektive nämnd. Nedan redogörs kortfattat för de nämnderna med störst avvikelser.

Kommunfullmäktige prognostiserar ett underskott på 0,5 miljoner kronor som beror främst på högre personalkostnader/arvoden och högre kostnader för webbsändningar än budgeterat.

Kommunstyrelsens prognos för helåret visar på ett överskott på 0,6 miljoner kronor som främst beror på vakanser.

Ungefär hälften av tekniska nämndens underskott på 8 miljoner kronor förklaras av den höga inflationen, till exempel bedöms livsmedelskostnaderna överstiga budgeterat belopp med drygt fyra miljoner kronor. Andra exempel på kostnader som varit höga under året är el, energi,

entreprenadtjänster och underhållsmaterial. Även personalkostnaderna har överskridits något som bland annat beror på högre personalomkostnadspålägg som i sin tur kan härledas till ökade pensionskostnader.

Underskottet för utbildningsnämnden med 2,5 miljoner kronor härleds till många olika delar som ibland genererar en positiv avvikelse i jämförelse med budget och ibland tvärt om. Intäkterna ökar mer än budgeterade intäkter liksom övriga kostnader är lägre än budgeterade belopp, å andra sidan bedöms personalkostnaderna överskrida budget. Nämnden lyfter fram problematiken med att personalkostnaderna ökat mycket under 2023 jämfört med förra året på grund av högre personalomkostnadspålägg som i sin tur kan härledas till ökade pensionskostnader. Denna ökning har nämnden inte erhållit full kompensation för i budget. Den verksamhet som genererar underskott är främst förskolan medan andra verksamheter genererar en positiv avvikelse, till exempel gymnasieskolan och vuxenutbildning.

Socialnämnden bedömer att intäkterna kommer att generera ett överskott på drygt 20 miljoner kronor, å andra sidan beräknas ett underskott på drygt 23 miljoner kronor gällande personalkostnader och drygt 14 miljoner kronor i underskott för övriga kostnader. Överskottet gällande intäkterna förklaras av att prognosen för statsbidragen skruvats upp under året, efterhand som besked lämnats om utbetalning av statsbidrag som socialnämnden rekvirerat. Det prognostiserade underskottet för personalkostnader jämfört med budget förklaras främst av personlig assistans (11 mnkr), särskilt boende (4,5 mnkr) och introduktionstjänster (4 mnkr). Också socialnämnden lyfter fram problematiken med personalomkostnadspålägget som inte kompenseras fullt ut i budget 2023. Överskridande av övriga kostnader härleds främst till köp av verksamhet av olika slag, exempelvis köpta externa platser på Individ och familjeomsorgen (5,5 mnkr) och köpta externa platser för funktionsstöd (1 mnkr). Budgeten för inhyrd personal genererar ett underskott på drygt tre miljoner kronor.

2.4.3.3 Finansen

Kommunövergripande poster tillsammans med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansnettot, den så kallade finansen, har tillsammans en helårsprognos på 15 miljoner kronor i positiv budgetavvikelse. Finansens prognostiserade budgetavvikelse beror i huvudsak på negativa budgetavvikelser för pensionskostnader och räntekostnader som vägs upp av högre skatteintäkter utifrån SKR:s bedömning i augusti 2023. De ökade skatteintäkterna beror framförallt på starkare utveckling av lönesumman. Erhållet statligt elstöd i juni påverkar kommunens resultat positivt med nästan 9 miljoner kronor och bidrar också till att väga upp de negativa budgetavvikelserna. Räntekostnadernas prognos är högre än budget beroende på en högre räntenivå än vad som var budgeterat. Prognosen förutsätter även behov av nyupplåning med 50 miljoner kronor under årets sista månader.

Driftsammandrag kommunövergripande Finansen

Finansen, miljoner kronor (Minus är kostnad, plus är intäkt)	Delår utfall Jan-aug 2023	Helår			
		Prognos 2023	Budget 2023	Budget avvikelse aug	Budget avvikelse mars
Pensionsåtagande (Netto, Inkl Intäkt kalkylerad PO-pålägg)	-30,3	-31,8	-21	-10,8	-8,4
KS strategiska satsningar	0	-1,0	-1,0	0,0	0
Exploateringsverksamhet	0	0,1	-1,1	1,2	0
Effektiviseringskrav nämnder - utfördelade i augusti	0	0	0	0	-5
Ej utfördelade löneökningar	0	0	-0,4	0,4	0,0
Förändring semesterlöneskuld	26,4	0	0	0	0
Reavinster/förluster försäljning anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Övriga Kommungränsande intäkter och kostnader	17,6	12,8	-0,7	13,5	2,7
Internränta (kostnad nämnderna)	15,6	24	24	0	0
Gemensamma övergripande nettokostnader	29,3	4,1	-0,2	4,3	-10,7
Skatteintäkter, Inkl avräkning	693,5	1 038,3	1 021,5	16,8	6,6
Inkomst- och kostnadsutjämning	167,4	251,1	248,4	2,7	4,2
Avgift till LSS-utjämning	-7,3	-11,0	-11,1	0,1	0,1
Fastighetsavgift	27,6	41,5	43,0	-1,5	-1,6
S:a skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	881,2	1 319,9	1 301,8	18,1	9,3
Finansiella intäkter	4,4	6,4	4,0	2,4	1,6
Finansiella kostnader	-15,6	-26,5	-16,7	-9,8	-7,6
S:a finansnetto	-11,2	-20,1	-12,7	-7,4	-6,0
Summa finansen	899,3	1 303,9	1 288,9	15,0	-7,4

Posten för pensionsåtagandet är en nettoeffekt av kommunens totala pensionskostnader och intern hantering av den del av PO-pålägget som avser pensioner. Prognosen för pensionskostnaderna, utgår från Skandias prognos i augusti 2023 och uppgår till 132 miljoner kronor, vilket är 26 miljoner kronor högre än budget. Därtill tillkommer en förväntad högre intern intäkt med 15 miljoner kronor från nämnderna som motsvaras av det ökade PO-pålägget som nämnderna inte fick budgetkompensation för. Nettoeffekten av detta blir en prognos med 11 miljoner kronor i negativ budgetavvikelse.

Exploateringsverksamhetens budget avser ännu ej utfördelade drift- och kapitalkostnader avseende anläggningstillgångar inom gata/park för nya exploateringsområden. Endast del av budget för år 2023 bedöms tillföras tekniska nämnden under året. I prognosen ingår inga resultateffekter för exploateringen, det vill säga kostnader respektive intäkter för kvartermark som resultatförs när projekt avslutas samt löpande kostnader för arbetet med detaljplaner. Resultateffekter för exploateringen är svår att förutsäga när de infaller och budgeteras därför inte.

Posten Effektiviseringar på fem miljoner kronor, utfördelades till nämnderna i augusti och har därmed justerat nämndernas ramar och finns inte längre kvar som budgetpost på Finansen.

I prognosen för Övriga Kommunövergripande intäkter och kostnader ingår erhållet statligt elstöd med 8,6 miljoner kronor som en positiv budgetavvikelse. Kommunen erhöll totalt 11,4 miljoner kronor, varav 2,9 miljoner kronor tillförs VA-kollektivet och då inte påverkar kommunens resultat eftersom VA-verksamhetens ekonomi särredovisas. Övrig positiv budgetavvikelse avser till största delen engångsintäkter för återvunnen moms från tidigare år efter genomförd momsutredning.

För övriga kommunövergripande nettokostnader har de flesta poster en prognos med samma utfall som budget.

2.4.3.4 Investeringsverksamhet

Älmhults kommun har stora investeringsbehov och som den växande kommun Älmhult är, krävs investeringar för att erbjuda den kommunala service som en ökande befolkning innebär.

Kommunkoncernens (exkl SSAM) totala investeringar för år januari-augusti 2023 uppgår till 154 miljoner kronor, varav bolagens andel är 38 miljoner kronor. Det är något högre nivå än samma period föregående år. Prognosen för helåret uppgår totalt till 316 miljoner kronor. Bolagens investeringar avser framförallt stam- och badrumsrenoveringar av bostäder inom allmännyttan samt utbyggnad av fibernät.

Investeringar kommunkoncernen, miljoner kronor	Delår		Helår			
	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan - aug 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-avvikelse	Utfall 2022
Strategiska investeringar kommunen (inkl exploatering)	97		213	279	66	
Raminvesteringar nämnderna	19		64	77	13	
Investeringar kommunen totalt	116	102	277	356	79	179
<i>Varav investeringar VA-verksamheten (taxekollektivet)</i>	7	12	24	31	7	44
Investeringar Elmen-koncernen	38	42	40	45	5	74
<i>Varav bostadsinvesteringar</i>	33	42	40	45		57
Summa kommunkoncernen	154	144	317	401	84	253

Från och med år 2023 delas kommunens investeringar in i strategiska respektive ram. Med strategiska investeringar avses investeringar som är riktade mot tillväxt, utökade funktioner eller på annat sätt är viktiga för Älmhults kommuns utveckling. En strategisk investering är oftast flerårig och beslutas separat på projektnivå av kommunfullmäktige. Nämndens årliga investeringsram beslutas av kommunfullmäktige och är en generell investeringsbudget som nämnden själv får prioritera inom. För år 2022 anges investeringarna totalt.

Kommunens totala prognos för investeringar för år 2023 uppgår till 277 miljoner kronor. Det är en högre nivå än föregående år. Investeringarna avser i huvudsak verksamhetslokaler. Årets nettoinvesteringsutgifter beräknas bli drygt 79 miljoner kronor lägre än budget. Den lägre beräknade investeringsutgiften beror i huvudsak på investeringar inom exploatering och är ett netto av projektet Furulund etapp 1 som har en lägre nivå och Vena etapp 1 som har en högre nivå än budget. Exploateringsprojekten beskrivs mer i avsnitt 3.7 i rapporten. Även ett förväntat lägre utfall för strategiska investeringar inom VA, markförvärv och digitalisering bidrar till lägre investeringsutgift än budget vid årets slut. Kommunens investeringar redovisas mer utförligt per nämnd i avsnitt 3.6 Investeringsredovisning.

2.5 Balanskravsresultat

Avstämning balanskravsresultat

I kommunallagen framgår att varje kommun ska ha god ekonomisk hushållning och balanskravet är en del av detta. Balanskravet är minimikravet på ekonomisk balans i den kommunala ekonomin. Minimikraven på ekonomisk balans är att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Bli resultatet negativt måste det regleras inom tre år. Prognosen för helåret 2023 är ett resultat på minus 4 miljoner kronor vilket även är resultatet enligt balanskravet. I samband med beslut om ekonomisk uppföljning per mars som också visade på ett negativt resultat, beslutade kommunfullmäktige (2023-05-29 § 74) att negativt resultat enligt balanskravet för år 2023 finansieras genom att resultatutjämningsreserven disponeras.

Balanskravsavstämning, mnkr	Prognos 2023	Utfall 2022
Årets resultat	-4,1	36,0
Reducering av samtliga realisationsvinster	0	-4,5
Vissa realisationsvinster enl. undantagsprincipen		
Vissa realisationsförluster enl. undantagsprincipen		
Orealiserade förluster i värdepapper		
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-4,1	31,5
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	4,1	0
Årets balanskravsresultat	0,0	31,5

Resultatutjämningsreserv

Kommunfullmäktige har antagit *Riktlinjer för god ekonomisk hushållning* där balanskrav och resultatutjämningsreserv hanteras. Syftet med resultatutjämningsreserven är att utjämna intäkter över tid och därigenom kunna möta konjunkturvariationer. Reserven byggs upp inom ramen för det egna kapitalet. Överskott får disponeras då skatteintäkterna sviktar i lågkonjunktur. Ackumulerad resultatutjämningsreserv uppgår till 36,2 miljoner kronor. Uttag från resultatutjämningsreserven kan endast ske för att täcka underskott, det vill säga om årets resultat efter balanskravsjustering är negativt.

2.6 Förväntad utveckling

Samhället står inför flera stora och delvis nya utmaningar. Klimatförändringarna och den osäkra omvärlden med krig och pandemi är exempel på globala händelser som i hög grad påverkar det svenska samhället även på lokal nivå.

Älmhults kommun påverkas av en rad faktorer, några av de som kommer att utmana verksamheternas omställningskapacitet är ansträngt ekonomiskt läge och svårigheter med kompetensförsörjning.

En ny kompetensförsörjningsplanen är under framtagande i kombination med en handlingsplan med ett antal aktiviteter för att möta dessa utmaningar. Inom HR fortsätter också arbetet med att förenkla och kvalitetssäkra våra processer genom införande av nya arbetssätt och digitala lösningar.

Älmhults kommun arbetar för att flera viktiga projekt inom infrastrukturområdet ska genomföras. Flera av dessa är kopplade till framför allt järnvägsinfrastrukturen för att säkerställa att kommunikationen till och från Älmhults kommun fungerar smidigt idag och i framtiden. Utveckling av Älmhults kommun som en bostadsort med hållbara och trygga livsmiljöer kommer vara en förutsättning för fortsatt tillväxt. Det kräver också ett fortsatt fokus på nya verksamhetsområden för industri, service och handel. Arbetet med Älmhult som attraktiv plats att uppleva både som invånare och besökare fortsätter. Rådande läge där räntorna har stigit i snabb takt har lett till en stor försiktighet hos hushållen gällande beslut som att byta bostad och bostadsort. Vidare har bostadsbyggnadssektorn påverkats i hög utsträckning. Detta ger sammantaget stora effekter på inflyttning till kommuner som i normala fall har en tillväxt vilket även inkluderar Älmhults kommun. De bedömningar som görs nu pekar mot ett mer normaliserat läge under andra halvan av år 2024 men osäkerheten i dessa bedömningar är stor.

Inom servicecenter fortsätter arbetet med att flytta över ärendehantering från förvaltningarna, särskilt fokus kommer att läggas på samarbetet med Miljö- och Byggförvaltningen. Resursmässigt bedöms att mer tid kommer att behöva läggas på det ökade inflödet av ärenden till budget- och skuldrådgivningen. Inom näringsliv tas nästa steg med de aktiviteter som startats under 2023. Fokus kommer också att läggas på samverkan med skola, arbetsmarknadscenter och näringsliv för att möta utmaningarna med kompetensförsörjning.

Ett stort utvecklingsarbete med införande av E-arkiv pågår och kommer fortsätta under de kommande åren. Först ut är personalarkiv och nämnds administration. E-arkiv är navet i kommunens informationshantering och ska vara hållbar, säker och utgå från användarnas behov.

I takt med att samhället blir mer digitaliserat blir det också mer sårbart för attacker mot den infrastruktur som används inom IT och för intrång och otillåten åtkomst till information. För att höja kunskapen och beredskapen inom dessa säkerhetsområden kommer mer fokus att läggas på frågorna framöver. Det innebär till exempel starkare skydd i systemen och att höja medarbetares kunskapsnivå om hot och risker.

Under 2024 kommer kommunikationsavdelningen fortsätta arbeta med förbättrad internkommunikation. Det nya intranätet lanseras vid årsskiftet.

Kommunens arbete med civil beredskap har och kommer att ytterligare intensifieras under de kommande åren. Arbetet styrs av en nationellt ökad ambitionsnivå där behovet av åtgärder påskyndas av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i Sveriges närområde.

Linnéskolans tillbyggnad pågår och ska stå klar att i bruk hösten 2024. Gymnasie- och vuxenutbildningen kommer påverkas framöver av regionalplanering och dimensionering. Det troliga scenariot är att påverkan på arbetet sker vid förändringar av utbudet för skolor. Yrkeshögskolan (YH) är i uppstarten men utbildningsnämnden ser stora möjligheter till vidareutveckling av denna verksamhet.

Socialnämnden står inför en rad utmaningar inom samtliga verksamhetsområden, bland annat ökat behov av insatser inom individ- och familjeomsorg och funktionsstöd samt omställning till god och nära vård. Kompetensförsörjningen inom nämndens områden är ytterligare en faktor som påverkar verksamheten och påskyndar införandet av nya digitala lösningar.

De närmaste åren kräver en omställning givet både ett ansträngt ekonomiskt läge och svårigheter med

kompetensförsörjning.

2.7 Återrapportering särskilda uppdrag

I kommunfullmäktiges budget 2023 finns ett antal uppdrag som återrapporteras nedan:

Ett starkt näringsliv med behov av kompetensförsörjning

Uppdrag: Ett näringslivsråd införs som har till huvuduppgift att genom ett strategiskt arbete förbättra kommunens näringslivsklimat, att verka för att bredda kommunens näringsliv och verka för att fler företag expanderar och etablerar sig i kommunen.

Återkoppling: Näringslivsrådet är på plats och har haft två möten i år och fler är inplanerade.

Uppdrag: Antalet elever i Ung Företagsamhet ska öka.

Återkoppling: Ett av fokusområdena för avdelningen Service & Näringsliv där näringslivssamordnare har ett särskilt ansvar för dessa frågor. Näringslivssamordnaren har också nominerats till styrelseplats i UF Kronoberg.

Uppdrag: Fler hushåll ska bli självförsörjande och som en effekt av detta ska det ekonomiska biståndet minska.

Återkoppling: Socialförvaltningens förändringsarbete inom enheten Arbete och försörjning har börjat ge resultat i minskat antal hushåll och barn som lever i familjer med bidragsmottagande. Antal hushåll inom ekonomiskt bistånd har minskat från 221 i januari till 174 i augusti. Antal barn som lever i familjer med insatser inom ekonomiskt bistånd var i januari 321 jämfört med augusti då de minskat till 250. Kostnaden för ekonomiskt bistånd jämfört med samma period förra året är lägre trots ökad riksnorm på 8,6%, en minskning med 1,5 mkr.

Uppdrag: Älmhultsbostäder får i uppdrag att ta fram förslag på nyproduktion av fastigheter utanför tätorten.

Återkoppling: För att kartlägga efterfrågan på nyproducerade hyreslägenheter utanför Älmhults tätort genomförs en enkät där vi bland annat efterfrågar: vilken typ av bostad som efterfrågas (marklägenhet alternativt lägenhet i flerbostadshus), vilken hyra man kan tänka sig betala, vad som är viktigt i ett bostadsområde, i vilken ort man är intresserad av att hyra lägenhet.

Enkäten genomförs i ett första läge i samarbete med Liatorps och Diös samhällsföreningar. Enkäten finns även på bolagets Facebook och skickas ut via mail till de som står i kö för lägenhet hos Älmhultsbostäder.

Lära för att möta framtiden

Uppdrag: Skolans biblioteksorganisation ska utvärderas och utvecklas med syfte att bibliotekarierna ska finnas nära eleverna och tydligt arbeta för att främja läsandet.

Återkoppling: Skolan gjorde en genomlysning av biblioteksorganisationen. Denna utredning har lett dels till en utökning av biblioteksorganisationen med ca 1 tjänst. Vidare innebär den nya biblioteksorganisationen att samtliga biblioteks bemannas varje vecka. Bemanningen varierar utifrån elevantal.

En trygg omsorg

Uppdrag: Utredningen "Framtidens äldreomsorg" ska slutföras. Vidare uppdrag har getts kopplat till utredningen och en politisk styrgrupp har tillsatts för att följa arbetet.

Återkoppling: Arbetet fortskrider och löpande avrapporteringar har gjorts till den politiska styrgruppen. Under 2023, ska arbetet slutföras för politiskt ställningstagande.

Uppdrag: Utredning om kommunens köksorganisation ska slutföras. Vidare uppdrag har getts kopplat till utredningen och en politisk styrgrupp har tillsatts för att följa arbetet.

Återkoppling: Arbetet fortskrider och löpande avrapporteringar har gjorts till den politiska styrgruppen.

Återrapporteras i oktober för politiskt ställningstagande.

Uppdrag: Stöd till anhörigvårdare som gör en stor insats i det tysta. För att samordna stödet avsätts 200 000 kr.

Återkoppling: Socialförvaltningens arbete med anhörigstöd samt äskande om medel för de avsatta medlen, 200 000 kr, sker via socialnämndens sammanträde 2023-09-20 för vidare hantering och beslut av kommunstyrelsen.

Attraktiv arbetsgivare

Uppdrag: 25 000 kr avsätts årligen för att skapa ett strukturerat arbete för att ta tillvara personalens idéer och förslag.

Återkoppling: Förslag till ett utvecklingspris har tagits fram och ska behandlas på kommunstyrelsen i november.

Uppdrag: Alla tillsvidareanställda ska ha rätt till en heltidstjänst och andelen tillsvidareanställda ska öka.

Återkoppling: Alla som anställs inom socialförvaltningens verksamheter erbjuds en heltidstjänst. Antalet heltidsanställda i december 2022 var 331 och andelen tjänstlediga var 140 (42 %). I augusti 2023 var 357 heltidsanställda och andelen tjänstlediga var 126 (35 %). Andelen heltidsanställda exkluderat andelen tjänstlediga ger en ökning med 40 heltidsanställda medarbetare.

Uppdrag: Den justering av nattarbetstid som gjorts under hösten ska tidigt under våren utvärderas.

Återkoppling: Vid socialnämndens sammanträde 2023-04-19 § 56 redovisas utvärdering av förändrad nattarbetstid och beslut tas om att: vid införandet av nytt mått för dygnsvila återgå till 10 timmars nattarbetstid, kostnaderna för båda förändringar hanteras när de är klarlagda och vidare beslöts att förvaltningen undersöker möjligheten att erbjuda helgtjänster.

Samarbete med föreningslivet och civilsamhället

Uppdrag: Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samarbete med övriga nämnder öka samverkan mellan kommunen, föreningslivet och civilsamhället under 2023. Ett prioriterat område är att starta volontärsamarbete inom socialnämndens verksamhet.

Återkoppling: Arbetet med att minska den ofrivilliga ensamheten har startat genom att socialförvaltningen skapar en organisation för väntjänst och volontärer i Älmhults kommun. I nuläget ges information i vad det innebär att vara volontär och inhämta intresseanmälningar från personer som kan tänka sig ställa upp som volontär. Därefter kommer uppdraget gå vidare med att nå ut till de medborgare som har behov av väntjänst och sedan matcha dem med volontärerna.

Uppdrag: Utarbeta en plan för utveckling av kommunens friluftsliv.

Återkoppling: Kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med övriga förvaltningar arbetar med att ta fram en plan som ska vara klar till årsskiftet 2023/2024.

Uppdrag: 500 000 kr för att användas vid större arrangemang.

Återkoppling: Hitintills per augusti månad har medel använts för Älmhults festivalen 200 tkr.

Trygghet

Uppdrag: Kommunens cykelplan ska revideras under 2023 i syfte att se över kostnader och prioriteringar för hela kommunen.

Återkoppling: Arbetet pågår där flera förvaltningar deltar, revideringsarbetet leds av Samhällsbyggnadsavdelningen och ska vara klart i år.

Uppdrag: Älmhultsbostäder AB att återkomma med förslag på hur man kan arbeta för att ytterligare öka tryggheten i sina bostadsområden.

Återkoppling: Bolaget har de senaste åren arbetat aktivt med åtgärder för att skapa förutsättningar för att hyresgästerna ska uppleva det tryggt att bo hos Älmhultsbostäder. Bland annat har all yttre belysning

bytt till modernare belysning med klarare sken, insynsskyddade platser minimerats, hyrespolicyn har anpassats efter Boverkets rekommendationer gällande antal boende i varje lägenhet samtidigt som samarbete med Polis och andra aktörer ökat.

Vid senaste kundenkät (sommaren 2023) visar att åtgärderna gett effekt och vårt Trygghetsindex hamnar på 82,9% vilket är 2,1%-enheter över snittet för jämförbara fastighetsbolag i landet.

Hållbarhet

Uppdrag: Tekniska nämnden i uppdrag att se över möjligheten att energieffektivisera på alla kommunens byggnader via både aktiva energibesparingar och via långsiktiga investeringar. Vidare ska kommunkoncernen ska öka sina investeringar i solceller.

Kommentar: En plan för utbyte av gatubelysning till Led belysning är framtagen och ligger till grund för de åtgärder som sker. Åtgärderna omfattar både i och utanför kommunens tätorter. Ett kontinuerligt arbete sker inom kommunens fastigheter med att genomföra energioptimering och energibesparande åtgärder inom ramen för det årliga underhållsarbetet. Investeringsmedel finns för solcellsinstallationer dock finns begränsningar i tillgången på materiel hos leverantörer.

Investeringar och infrastruktur

Uppdrag: Utbyggnation av del av Södra Froafälle 12:1 tidigareläggs för att tillgodose efterfrågan på färdigställd industrimark. Informationsskyltar ska sättas upp vid kommunens planlagda industrimark, både vid S Froafälle och på andra redan planlagda områden, för att förtydliga att mark finns tillgänglig.

Återkoppling: Utbyggnationen har tidigarelagts och detaljplanen antas kring årsskiftet. 10 hektar verksamhetsmark beräknas stå färdig tidig höst 2024. Skyltar är framtagna och så snart bygglov har beviljats sätts dom på plats. Vidare har informationen på hemsidan utvecklats och förtydligats. Tillgänglig och planerad verksamhetsmark marknadsförs i olika forum, nyhetsbrev och annat material.

Vatten och avlopp

Uppdrag: Kommunstyrelsen får i uppdrag att grundligt se över driftskostnader inom VA-verksamheten samt ta fram en ny plan på hur underskottet ska åtgärdas samt se över och åtgärda de otydligheter för småföretagen som uppstått vid VA-taxans förändring. Vidare ska beräkning av avgifter för mindre lagerlokaler ses över samt möjligheten att lägga mer av kostnaden för va-taxan på rörlig förbrukning, mindre på fast avgift.

Återkoppling: Utredning av samtliga uppdrag kopplat till VA taxan pågår och ska återrapporteras till kommunstyrelsen under okt-nov månad.

Stabil ekonomi uppnås via långsiktiga planer

Uppdrag: En säkerhetsfunktion mot välfärdsbrott arbetas fram.

Återkoppling: Socialnämndens arbete för att förhindra välfärdsbrott sker nu via enheten Arbete och försörjning. För att upptäcka och motverka välfärdsbrott arbetar enheten med kontroller och information. FUT (felaktig utbetalning) och bidragsbrott upptäcks i samtal med den sökande inom enheten eller andra enheter, inkomna anmälningar eller genom stickprovskontroller och fordonskontroller. Kontrollerna är automatiserade och görs vid ett slumpmässigt urval eller vid misstanke om felaktig utbetalning.

De automatiserade kontrollerna genomförs med hjälp av den tekniska lösningen RPA (Robotic Process Automation). Denna lämpar sig särskilt bra för arbeten som är repetitiva och arbetsintensiva, vilket gör att den med fördel kan implementeras mot kontrollfunktioner. I dagsläget används kontrollfunktioner med hjälp av RPA enbart inom ekonomiskt bistånd där kontroller görs mot andra myndighetsregister via SSBTEK (digital tjänst för ekonomiskt bistånd) samt via stickprovskontroller. Uppdraget återrapporteras i separat ärende till kommunstyrelsen.

Uppdrag: Avtal som är indexreglerade ska uppmärksammas av nämnderna så att inga oförutsedda kostnadsökningar tillkommer under året.

Kommentar: Förvaltningen har en nära dialog med upphandlingsavdelningen och utgångspunkten är ingångna avtal ska följas.

Uppdrag: Kommunchefen uppdras att samordna effektivisering av kommunens fastighetsbestånd samt avyttra/säg upp lokaler som inte används effektivt.

Återkoppling: I Lokalresursplanen tydliggörs vilka fastigheter som kan vara föremål för att avyttras/sägas upp efter beslut i Teknisk nämnd.

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Resultaträkning

RESULTATRÄKNING		Kommun				Kommunkoncern		
		Delår		Helår		Delår		Helår
tkr		Utfall 230831	Utfall 220831	Prognos 2023	Budget 2023	Utfall 230831	Utfall 220831	Prognos 2023 *
Verksamhetens intäkter	Not 1	215 405	194 768	337 562	300 723	297 648	276 247	666 579
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 002 926	-892 430	-1 558 593	-1 492 231	-1 051 046	-943 746	-1 809 868
Avskrivningar		-55 157	-56 365	-83 318	-88 228	-78 417	-78 819	-139 433
Verksamhetens nettokostnader		-842 678	-754 027	-1 304 349	-1 279 736	-831 815	-746 318	-1 282 722
Skatteintäkter		693 489	657 503	1 038 333	1 021 453	693 489	657 503	1 038 333
Generella statsbidrag och utjämning		188 035	185 829	281 897	280 301	188 035	185 829	281 897
Verksamhetens resultat		38 846	89 305	15 881	22 018	49 709	97 014	37 508
Finansiella intäkter		4 469	4 148	6 505	4 029	2 171	1 923	2 911
Finansiella kostnader		-15 646	-6 335	-26 500	-16 701	-24 123	-10 228	-42 628
Resultat efter finansiella poster		27 669	87 118	-4 114	9 346	27 757	88 709	-2 209
Årets resultat		27 669	87 118	-4 114	9 346	27 757	88 709	-2 209

* Eliminering av koncerninterna poster mellan kommunen och bolagskoncernen är endast en uppskattning utifrån elimineringar per augusti.

Noter

Resultaträkning	Kommun	
	230831	220831
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Taxor och avgifter	66 821	65 139
Bidrag	97 998	85 092
Övriga intäkter	50 586	44 537
Summa	215 405	194 768
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnad inkl PO	-725 755	-633 108
Övriga verksamhetskostnader	-277 172	-259 322
Summa	-1 002 927	-892 430

3.2 Balansräkning

Balansräkning		Kommunen		Kommunkoncernen	
tkr		230831	221231	230831	221231
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar		0	0	348	400
Materiella anläggningstillgångar					
-Mark, byggnader och tekniska anläggningar		1 720 418	1 701 930	2 637 309	2 608 123
-Maskiner och inventarier		158 025	165 812	177 829	188 338
-Övriga materiella anläggningstillgångar	Not 3	257 073	194 845	287 250	217 110
Finansiella anläggningstillgångar		166 117	166 392	103 352	103 627
-varav bidrag till infrastruktur		47 006	48 876	47 006	48 876
Summa anläggningstillgångar		2 301 633	2 228 979	3 206 088	3 117 598
Omsättningstillgångar					
Förråd/lager		308	272	308	272
Exploateringstillgångar		40 945	21 395	40 945	21 395
Fordringar	Not 3	224 029	188 080	213 655	176 985
Kassa och bank		100 275	103 815	101 501	105 385
Summa omsättningstillgångar		365 557	313 562	356 409	304 037
SUMMA TILLGÅNGAR		2 667 190	2 542 541	3 562 497	3 421 635
Eget kapital		Not 3			
Eget kapital		736 205	708 536	951 372	923 615
Varav periodens resultat		27 669	36 032	27 757	37 885
Summa eget kapital		736 205	708 536	951 372	923 615
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		15 781	14 629	15 781	14 629
Avsättning sluttäckning deponi		21 192	22 272	21 192	22 272
Övriga avsättningar		0	0	1 207	791
Summa avsättningar		36 973	36 901	38 180	37 692
Skulder					
Långfristiga skulder		1 638 108	1 525 423	2 274 442	2 161 675
Kortfristiga skulder		255 904	271 681	298 503	298 653
Summa skulder		1 894 012	1 797 104	2 572 945	2 460 328
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 667 190	2 542 541	3 562 497	3 421 635

Panter och Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser	235 470	229 201	235 470	229 201
Borgensförpliktelser	616 150	616 150	246	246
Övriga ansvarsförbindelser	16 084	16 084	16 084	16 084
Ställda säkerheter: Tillgångar med äganderättsförbehåll	34 000	34 000	34 000	34 000
Checkräkningskredit	80 000	80 000	80 000	80 000

Noter

Balansräkning	Kommun		Kommunkoncern	
	230831	221231	230831	221231
Not 3 Eget kapital				
Ingående eget kapital	708 536	664 231	923 615	877 457
Justering av kundreskontran - äldre och avslutade poster.		-111		-111
Felaktigt aktiverad investering återställning Slätthög - skulle kostnadsförts direkt		-696		-696
Investeringsbidrag TRV, som intäkt		900		900
Momsåtersök år 2016-2022 - utredning ej redovisad affärsmoms		8 180		8 180
Justerat ingående eget kapital	708 536	672 504	923 615	885 730
Periodens resultat	27 669	36 032	27 757	37 885
Summa Utgående eget kapital	736 205	708 536	951 372	923 615

3.3 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten är upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med vissa undantag. Samma redovisningsprinciper tillämpas som i årsredovisningen 2022 förutom vissa undantag som redovisas nedan. För ytterligare information, se kommunens årsredovisning för 2022.

Säsongsvariationer

Semesterlöneskulden är betydligt lägre i augusti, efter att semesterperioden precis avslutats, än den är vid årsskiftet. Minskning av semesterlöneskulden innebär en intäkt som tillgodoses centralt på Finansen. Det finns vissa verksamheter, så som till exempel skolan, som är näst intill vilande under sommaren, som gör att kostnader för verksamheten ökar under hösten.

Efterskottslöner

Från och med år 2022 har princip för periodisering av efterskottslöner ändrats. Från och med år 2023, och framöver, blir den årliga kostnaden korrekt med 12 månaders utfall (december-november). Förändringen gav en positiv engångseffekt år 2022 med drygt 9 miljoner kronor i hela kommunen. För mer information om effekten 2022, se not Redovisningsprinciper i Årsredovisning 2022.

Kapitalkostnader

Internräntan för år 2023 är bestämd till 1,25 procent i enlighet med SKR:s rekommendation. Det är 0,25 procentenheter högre än för år 2022.

Pensioner och pensionsavsättningar

Redovisning av pensionerna utgår ifrån Skandikons prognos av pensionsskulden per 31 augusti 2023 som bygger på modellen som anvisas i RIPS enligt RKR R10.

Sammanställd redovisning

En koncernsammanställning har gjorts enligt RKR R16 med vissa undantag. Vid delårsbokslut är det ej tvingande att ha med en koncernsammanställning, men för att kunna göra uppföljningar har detta tagits med ändå.

3.4 Upplysning om särredovisning VA-verksamhet

I Älmhults kommun är vatten- och avloppsverksamheten (VA) organiserad i förvaltningsform under tekniska nämnden. VA-verksamheten omfattar produktion och leverans av dricksvatten till abonnenterna, avledning och rening av abonnenternas avloppsvatten samt avledning och eventuell rening av dagvatten. Drift av allmän VA-anläggning ska särredovisas enligt Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Det innebär bland annat att en resultat- och balansräkning upprättas för VA-verksamheten. Utredning pågår om VA ekonomin och VA-taxan som underlag bland annat för nivån på taxan år 2024.

Resultaträkning VA

Resultaträkning, Vatten- och avloppsverksamheten	Delår januari-augusti utfall		Helår 2023		
	tkr	230831	22831	Budget	Prognos
Verksamhetens intäkter	36 860	40 584	56 800	58 629	1 829
Verksamhetens kostnader	-22 995	-23 792	-39 428	-37 395	2 033
Avskrivningar	-8 999	-8 687	-14 971	-13 993	978
Nedskrivningar	0	0	0	0	0
Verksamhetens netto	4 866	8 105	2 401	7 241	4 840
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-3 797	-2 470	-5 319	-5 319	0
Årets resultat (före reglering av över-/överuttag)	1 069	5 635	-2 918	1 922	4 840
<i>Reglering av över-/underuttag</i>	<i>-1 069</i>	<i>-5 635</i>	<i>2 918</i>	<i>-1 922</i>	<i>-4 840</i>

Balansräkning VA

Balansräkning, Vatten- och avloppsverksamheten, tkr	230831	221231
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	453 203	435 634
Maskiner och inventarier	2 030	2 265
Pågående arbeten	35 688	52 122
Summa anläggningstillgångar	490 921	490 021
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar	0	0
SUMMA TILLGÅNGAR	490 921	490 021
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Eget kapital	-9 766	-10 836
Avsättningar		
Avsättningar pensioner	0	0
SKULDER		
Långfristiga skulder		
Lån av kommunen	436 108	445 940
Förutbetalda anläggningsavgifter	60 501	54 460
Kortfristiga skulder		
Förutbetalda brukningsavgifter	0	0
Övriga kortfristiga skulder	4 078	457
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	490 921	490 021

Avsättning av pensionsskuld är inte upptagen i balansräkningen. Pensionskostnader belastar resultatet genom personalomkostnadspålägg.

3.5 Driftredovisning

Driftredovisning

Driftredovisning, tkr <i>(minus är kostnader, intäkt plus)</i>	Delår jan-aug utfall		Helår		
	2023	2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget- avvikelse
Kommunfullmäktiges	-1 725	-1 181	-2 432	-1 925	-507
Revision	-344	-220	-869	-869	0
Valnämnd	-9	415	-20	-20	0
Kommunstyrelse	-54 264	-47 003	-73 096	-73 696	600
Överförmyndigare	-1 234	-991	-2 443	-2 279	-164
Teknisk nämnd	-66 417	-57 812	-110 683	-101 889	-8 794
Utbildningsnämnd	-411 119	-376 794	-623 486	-620 636	-2 850
Socialnämnd	-293 460	-256 824	-430 508	-414 001	-16 507
Gemensam nämnd för familjerätt	-694	-333	-1 322	-1 322	0
Kultur- och fritidsnämnd	-34 217	-29 325	-50 312	-50 040	-272
Miljö- och byggnämnd	-8 202	-5 305	-12 864	-12 864	0
Nämndernas nettokostnad	-871 685	-775 373	-1 308 035	-1 279 541	-28 494
<u>Under kommunstyrelsen (finans)</u>					
Pensionsåtagande	-30 301	-14 313	-31 750	-21 000	-10 750
KS strategiska satsningar, ordinarie	0	0	-1 000	-1 000	0
Ej utfördelade löneökningar	0	0	0	-434	434
Exploateringsverksamhet	-34	0	-123	-1 121	998
Tillfälliga satsningar	0	-85	-675	-675	0
Förändring semesterlöneskulden	26 408	24 135	0	0	0
Reavinster/Reaförluster	0	0	0	0	0
Övriga intäkter/kostnader	17 595	1 108	13 537	0	13 537
Avgår intern ränta	15 622	10 601	24 073	24 073	0
Summa Kommunövergripande netto kostnader	29 290	21 446	4 062	-157	4 219
Verksamheternas nettokostnader totalt	-842 395	-753 927	-1 303 973	-1 279 698	-24 275
Skatteintäkter	693 489	657 503	1 038 333	1 021 453	16 880
Generella statsbidrag/utjämningsbidrag	187 735	185 829	281 597	280 301	1 296
Finansiella intäkter	4 421	4 112	6 430	3 989	2 441
Finansiella kostnader	-15 581	-6 398	-26 500	-16 700	-9 800
Resultat	27 669	87 119	-4 113	9 345	-13 458

Förändring driftbudget 2023

Förändring budget 2023, tkr (minus är kostnader, intäkt plus)	Budget 2023 KF dec-22 1)	Kompl lönerrev-23 2)	Effektivi-seringskrav 3)	Tillfälligt tillskott 4)	Budget 2023
Kommunfullmäktige	-1 925				-1 925
Revision	-869				-869
Valnämnden	-20				-20
Kommunstyrelsen	-73 337	-348	289	-300	-73 696
Överförmyndarnämnd	-2 279				-2 279
Teknisk nämnd	-101 518	-771	400	0	-101 889
Utbildningsnämnd	-620 025	-3 053	2 442		-620 636
Socialnämnd	-411 616	-4 006	1 621		-414 001
Gemensam nämnd för familjerätt	-1 322		0		-1 322
Kultur- och fritidsnämnd	-49 960	-78	198	-200	-50 040
Miljö- och byggnämnd	-12 792	-122	50		-12 864
Nämndernas nettokostnad	-1 275 663	-8 378	5 000	-500	-1 279 541
Finansen	1 285 008	8 378	-5 000	500	1 288 886
Budgerat Resultat	9 345	0	0	0	9 345

1) Enligt kommunfullmäktiges beslut 2022-12-12 § 223.

2) Del av lönerrevisionen år 2023 fördelades ut redan i KF-budgeten. Kvarvarande del och särskilda satsningar tillfördes efter avslutad lönerrevision.

3) Ofördelat effektiviseringskrav i KF budgeten utfördas i augusti till nämnderna utifrån schablon ramstorlek.

4) Tillskott tillfälligt för år 2023 till KS avser konsultstöd utredning VA-taxan resp internhyresmodell från KS strategiska och till Kultur- och fritidsnämnden avser Älmhultsfestivalen, från särskilda medel för Evenemangsstöd.

3.6 Investeringsredovisning

Typ av investeringar <i>Belopp tkr</i>	Nämnd	Utfall Jan - Aug 2023	Prognos investeringar 2023		
			Prognos	Budget*	Budget- avvikelse
Strategiska investeringar					
Strategiska investeringar lokaler	TN	80 295	160 100	161 847	1 747
Strategiska investeringar inventarier skolor	UN	685	1 750	5 000	3 250
Strategiska investeringar infrastruktur	TN	587	1 700	3 000	1 300
Strategiska investeringar övriga	TN	0	0	0	0
Strategiska investeringar VA	TN	3 825	15 500	19 500	4 000
Strategisk mark/fastighetsförvärv	KS	0	0	4 083	4 083
Strategiska investeringar digitalisering		1 767	3 981	7 574	3 593
<i>Varav enligt Digitaliseringsplan - Kommunövergripande</i>	KS	1 731	2 481	5 274	2 793
<i>Varav digitalisering trygghetskapande åtgärder</i>	SN	36	1 500	2 300	800
Summa strategiska investeringar		87 159	183 031	201 004	17 973
Investeringar Exploateringar	KS	10 086	29 625	77 900	48 275
<i>(anläggningar, gata/park)</i>					
Investeringar ram (årlig) Teknisk nämnd					
Ram gata/park	TN	5 963	10 050	10 050	0
Ram fastigheter	TN	3 770	27 005	28 000	995
Ram fordon	TN	1 003	1 160	8 610	7 450
Ram infrastruktur	TN	532	700	700	0
Ram inventarier och övrigt	TN	448	1 200	1 900	700
Ram investeringar VA	TN	3 098	9 010	11 986	2 976
Teknisk nämnd investeringsram		14 814	49 125	61 246	12 121
Investeringar ram (årlig) övriga nämnder					
Kommunstyrelsen	KS	721	2 050	2 700	650
Utbildningsnämnd	UN	1 843	3 470	3 470	0
Socialnämnd	SN	1 024	3 500	3 500	0
Miljö- och byggnämnd	MBN	189	350	745	395
Kultur- och fritidsnämnd	KFN	0	5 350	5 350	0
Investeringsram övriga nämnder		3 777	14 720	15 765	1 045
Summa investeringar totalt		115 836	276 501	355 915	79 414

Förkortning nämnder: TN=Teknisk nämnd, UN=Utbildningsnämnd, KS=Kommunstyrelse, SN=Socialnämnd, MBN=Miljö- och byggnämnd, KFN=Kultur- och fritidsnämnd.

*Budget enligt kommunfullmäktiges beslut 2023-03-27 § 47.

Nämndernas investeringar delas in i strategiska respektive ram. Med strategiska investeringar avses investeringar som är riktade mot tillväxt, utökade funktioner eller på annat sätt är viktiga för Älmhults kommuns utveckling. En strategisk investering är oftast flerårig och beslutas separat på projektnivå av kommunfullmäktige. Nämndens årliga investeringsram beslutas av kommunfullmäktige och är en generell investeringsbudget som nämnden själv får prioritera inom.

Nämndernas totala prognos för investeringar för år 2023 uppgår till nästan 277 miljoner kronor, vilket är 79 miljoner kronor lägre än budget. Den lägre beräknade investeringsutgiften beror i huvudsak på investeringar inom exploatering och är ett netto av projektet Furulund etapp 1 som har en lägre nivå och Vena etapp 1 som har en högre nivå än budget. Exploateringsprojekten beskrivs mer i avsnitt 3.7 i rapporten. Även ett förväntat lägre utfall för strategiska investeringar inom VA, markförvärv och digitalisering bidrar till lägre investeringsutgift än budget vid årets slut.

Strategiska investeringar infrastruktur avser korsningspunkter samt gång- och cykelvägar.

Tekniska nämndens avvikelse för projekt med rambudget beror i huvudsak på att inköp och leverans av tankenhet till räddningstjänsten samt hjullastare till produktionsavdelningen inte slutförs under 2023.

De största fleråriga investeringsprojekten återfinns inom strategiska investeringar lokaler och strategiska investeringar VA-kollektivet. I tabellen nedan redovisas dessa projekt kompletterat med uppgifter om utfall från start till bedömd slutprognos.

Strategiska investeringar lokaler och VA

Kommunens strategiska investeringar lokaler och VA (mkr)	Slut år	PROJEKT UNDER 2023				FRÅN PROJEKTETS START TILL SLUT			
		Utfall jan-aug	Prognos	Budget	Avvikelse budget/prognos	Ack utfall tom 230831	Total budget	Slut-prognos inkl plan	Avvikelse budget/prognos
Linnéskolan etapp 1	2024	79,8	150,0	150,0	0,0	110,4	297,0	297,0	0,0
Linnéskolan etapp 2		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	58,0	58,0	0,0
Paradissskolan komplettering	2024	0,4	2,1	2,1	0,0	225,3	251,0	227,0	24,0
Fastighet Bäckgatan	2026	0,1	8,0	9,7	1,7	0,2	11,4	11,4	0,0
Summa strategiska lokaler		80,3	160,1	161,8	1,7	335,9	617,4	593,4	24,0
Reningsverk Älmhult	2028	0,3	5,5	3,5	-2,0	10,9	85,0	110,0	-25,0
Överföringsledning Diö	2028	3,5	10,0	16,0	6,0	0,7	16,0	66,0	-50,0
Summa strategiska VA		3,8	15,5	19,5	4,0	11,6	101,0	176,0	-75,0
Summa		84,1	175,6	181,3	5,7	347,5	718,4	769,4	-51,0

I det följande kommenteras de strategiska investeringsprojekten lokaler och VA översiktligt.

- **Linnéskolan etapp 1 och 2:** Linnéskolan omfattar både en etapp 1 och en etapp 2 om totalt 355 miljoner kronor. I december 2022 beslutade kommunfullmäktige om överföring av medel från etapp 2 till etapp 1 med anledning av högre utgifter i den pågående etappen 1. Utgiftsökningen hänförs till indexreglering av entreprenaden bland annat med avseende på prisutveckling på byggmaterial. Inför budget 2024 ska de ekonomiska effekterna utredas både vad gäller etapp 1 och 2.
- **Paradisskolan:** Skolan invigdes i augusti 2022 men vissa mindre kompletteringar gällande framförallt ventilationen ska göras år 2023.
- **Fastighet Bäckgatan:** Fastigheten inrymmer olika verksamheter såsom kommunala, polisens, regionens samt uthyrda delar till privata företag. Lokaler och verksamhetsanläggningen på Bäckgatan är i behov av en omfattande reovering för att bland annat uppfylla krav på arbetsmiljö samt att säkerställa funktionella, säkra och ändamålsenliga lokaler.
- **Reningsverk Älmhult:** Utfallet för projektet ombyggnad av reningsverket bedöms till 5,5 mnkr för år 2023 vilket är 2 mnkr mer än budgeterat för året. Den högre prognosen beror på en kombination av högre projekteringskostnader än bedömt samt att extra projektering gjorts för att förbättra energiprestandan för avloppsreningsverket. Analys pågår gällande slutprognosen för projektet och kompletterande budgetbeslut i kommunfullmäktige behöver tas under år 2023.
- **Överföringsledningen Diö:** Utfallet bedöms bli 10 mnkr för år 2023, vilket är 6 mnkr lägre än budgeterat för året. Den lägre prognosen beror på att projektet kom i gång senare än beräknat på grund av översyn av kostnadskalkyler samt inväntande av tillstånd. Analys pågår gällande slutprognosen för projektet och kompletterande budgetbeslut i kommunfullmäktige behöver tas under år 2023.

3.7 Exploateringsredovisning

EXPLOATERINGS- REDOVISNING, tkr		År 2023			FRÅN PROJEKTETS START TILL SLUT			
Projnr	Projektnamn	Utfall jan- aug	Budget	Helårs- prognos	Ack utfall tom 2308	Total budget	Slut- prognos	Avvikelse total budget/ slut- prognos
1001	Vena etapp 1	-20 095	-400	-21 500	-25 158	15 560	-8 800	-24 360
1008	Furulund etapp 1	-2 208	-102 200	-20 000	-1 826	-9 500	-15 250	-5 750
1008	Furlund etapp 2	0	4 350	0	0	0	11 750	11 750
1008	Furulund etapp 3	0	4 350	0	0	0	23 300	23 300
1005	Hvita korset 7 mfl	-5 745	8 385	-8 000	-7 790	9 555	-7 200	-16 755
1007	Bökhult/Hökhult etapp 1 o 2	-1 666	10 500	3 830	-37 965	48 360	46 281	-2 079
Ej påbörjat	Boastad	0	-250	0	0	3 575	5 976	2 401
Ej påbörjat	S Froafälle 12:1	0	-620	0	0	-58 060	-24 100	33 960
Ej påbörjat	Vena IP	0	-3 400	-1 000	0	1 950	1 950	0
1204	N Froafälle Släggan 4	-4	-19 400	-5	-4	-10 700	95	10 795
1101	Blåsippan expl.avtal	-1 521	-3 000	0	-2 393	-3 000	0	3 000
1102	Solvikskajen expl.avtal	-122	0	-125	-134	-20 000	-15 125	4 875
1103	Plåtslagaren expl.avta	-9	0	-10	-9	3 000	2 990	-10
Ej påbörjat	Nya Dihult	0	-150	0	0	-2 430	-1 030	1 400
10550	Gata söder							
	Haganäsleden (mack)	1 128	0	1 128	-9 024	0	1 128	1 128
1006- 9201	Dihult	-194	-6 600	-1 200	-194	-5 025	-5 425	-400
1006- 9202	Läringsvägen	-1 040	-2 000	-1 040	-40	-2 000	-2 840	-840
1006- 9203	Teminalgatan	-1 644	-1 000	-2 500	-9 032	-1 000	-2 500	-1 500
1004	Kattesjön (Diö+etapp 2)	-1	300	419	-1 337	4 900	6 119	1 219
	Övrigt	-11		0	-4 854	0	0	0
Summa		-33 132	-111 135	-50 003	-99 760	-24 815	17 319	42 134

Exploateringsredovisningen visar projektens inkomster och utgifter över tid. Utgifterna avser åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier, den så kallade kvartersmarken. Inkomsterna avser försäljning av denna mark. Utgifterna avser också den del som är kvar i kommunens ägo, det vill säga den allmänna platsmarken och kompletterande gemensamma anordningar som kommunala vägar, cykelvägar, torgmiljöer, grönområden och liknande samt VA och elanläggningar.

De delar som avser skattekollektiv ska finansieras av skattekollektivet till den del de inte täcks av exploateringsinkomster. Investeringar med anledning av exploateringsverksamhet inom avgiftskollektiv finansieras genom anslutningsavgifter och taxor.

Exploateringsbudgeten omfattar flera projekt. Nuvarande omvärldsläge har lett till förskjutningar av flera projekt. Detta beror framförallt på ökad försiktighet hos hushållen att ta större investeringsbeslut som till exempel att byta bostad. Bostadsbyggnadssektorn påverkas dels av minskad efterfrågan från hushållen på nya bostäder och dels av ökade finansieringskostnader för varje enskilt projekt. Även investeringsviljan för nya verksamheter är avtagande till följd av ränteläget.

En återgång till mer "normal" efterfrågan på såväl bostäder som verksamhetsmark kommer sannolikt inte till stånd förrän signaler kommer från Riksbanken om ett lägre ränteläge. Detta påverkar Älmhults kommuns exploateringsverksamhet genom att projekt kommer att genomföras senare än planerat, i genomsnitt förskjuts projekten med ett år. Till följd av detta kommer de markarbeten kommunen planerat att genomföra med start under året att senareläggas, för att inte ligga ute med kostnader för projekt där byggnation inte sker enligt tidigare plan. Detta gör att såväl intäkter som utgifter kommer senare än planerat i budget.

I tabellen redovisas nettot av utgifter (-) och inkomster (+) för de exploateringsprojekt som är pågående eller planerade under år 2023. Prognosen för nettoutfallet helår 2023 uppgår till 50 miljoner kronor att jämföras mot budgeterat 111 miljoner kronor. Av dessa 50 miljoner kronorna utgör 29,6 miljoner kronor investeringsutgifter för allmän platsmark, som ingår i investeringsredovisningen i avsnitt 3.6 ovan. Investeringar återfinns framförallt inom projekten Furulund etapp1 och Vena etapp 1. Övriga 20 miljoner kronor är ett netto av utgifter och inkomster för kvartersmark.

4 Revisorernas bedömning